

Direktiv för översyn av politiska organisationen inför mandatperioden 2027-2030

Beslutad 2024-11-26, § 136 av: Regionfullmäktige

Bakgrund

Enligt Arbetsordning för regionfullmäktige ansvarar regionfullmäktiges presidium för en kontinuerlig översyn och utveckling samt ta initiativ till förändringar av regionens politiska organisation. Presidiet ansvarar också för att utveckla fullmäktiges arbetsformer. Inför varje mandatperiod genomförs en större eller mindre översyn av den politiska organisationen och det är nu tid för översyn av organisationen inför mandatperioden 2027–2030.

I den översyn som genomfördes inför nuvarande mandatperiod 2023–2026 gjordes bland annat följande förändringar:

- Kollektivtrafikfrågorna fördes över från utskottet för kollektivtrafikfrågor, under regionala utvecklingsnämnden, till en ny kollektivtrafiknämnd.
- Vad gäller antalet ledamöter i styrelse och nämnder ändrades antalet ledamöter i styrelsen från 15 till 13 ledamöter. Det med motiveringen att hålla nere kostnaden för den politiska organisationen.
- Det gjordes en större omarbetning av Arbetsordning för regionfullmäktige, reglementen för styrelse och nämnder och arvodesregler för förtroendevalda samt en översyn av regler för stöd till de politiska partierna, regler för stöd för politiska sekreterare och digitala verktyg för de förtroendevalda.

Enligt regionfullmäktiges beslut den 22 juni 2022, § 75, omfattar den politiska organisationen från 1 januari 2023 av följande organ; Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Regionala utvecklingsnämnden, Kollektivtrafiknämnden, Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner, Gemensam nämnd för sammanhållen upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter, Patientnämnden och Regionens revisorer. Under 2024 beslutade regionfullmäktige, § 77, att Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner ska avvecklas från och med den 1 januari 2025.

Under mandatperioden 2023–2026 har Region Jämtland Härjedalen liksom Sverige och andra regioner upplevt en svår tid präglad av hög inflation, ökade pensionskostnader, lågkonjunktur, höjda drivmedelspriser och ett svårt säkerhetsläge. Förändringar i omvärlden bidrar till att demokratin försvagas och utmanas samtidigt som det demokratiska samtalsklimatet hårdnar. Detta påverkar hela vårt samhälle.

Regionstyrelsen och samtliga nämnder har arbetat intensivt med åtgärder för att effektivisera, ändra arbetssätt och minska kostnaderna. Under inledningen av mandatperioden gjordes också en översyn av regionens styrmodell. Den nya styrmodellen utgår från en gemensam målbild och har en tydligare förankring i regionens kärnverksamhet, stödverksamhet och ledningsprocesser. Under mandatperioden har det också gjorts förändringar i förvaltningsorganisationen i syfte att anpassa organisationen på ett sådant sätt att den bättre kan möta övergripande utmaningar och kravet på omställning och större strukturella förändringar. Bland annat har en ny utvecklings- och digitaliseringsavdelning inrättats.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND.....	2
1 SYFTE MED ÖVERSYNEN.....	4
2 DIREKTIV	4
3 GENOMFÖRANDE.....	5

1 Syfte med översynen

Översynen syftar till att skapa

- En tydlig och effektiv politisk organisation som ska möjliggöra påbörjat omställningsarbete, stärka regionens ekonomiska ställning och samtidigt värna om demokratiska värden.
- En kostnadseffektiv politisk organisation.
- Förutsättningar för ändamålsenligt samspel mellan styrelse och nämnder och mellan politik och förvaltning.
- Möjlighet till medborgarinflytande i de demokratiska processerna.
- En organisation där alla partier och förtroendevalda ges goda förutsättningar för politiskt arbete på lika villkor.

2 Direktiv

Inför kommande mandatperiod bör följande områden ses över:

1. Vilka nämnder som behövs för en effektiv politisk organisation.
2. Storlek på fullmäktige/antal förtroendevalda i fullmäktige och nämnder.
3. Arvodesregler och stöd till de politiska partierna.
4. Regionstyrelsens övergripande, sammanhållande och ledande roll i organisationen i förhållande till nämndernas ansvar.
5. Strukturer för hur invånarmedverkan kan integreras i regionens beslutsprocesser.
6. Pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet roll i den politiska organisationen.
Översynen ska även gälla andra samverkansarenor som ex. vis Barnarenan och SVOM om den pågående organisationsöversynen av den typen av organ kräver att de även omfattas av den politiska organisationsöversynen.
7. Arbetsmiljöansvar och anställningsmodell för politiska sekreterare.
8. Stöd och utbildning för förtroendevalda.

Regionstyrelsen har beslutat (2024-10-01, § 147-148) att regionstyrelsens tillsatta råd, Politiskt råd för folkhälsa och FoU-rådet, ska ses över i samband med att översynen av den politiska organisationen görs inför mandatperioden 2027-2030.

I arbetet med översynen är det av särskild betydelse att beakta följande dokument, analyser och utredningar:

- Omvärldsanalys om hur övriga regioner styrs.
- Statliga utredningar som kan påverka regionens ansvarsområden.
- Sveriges kommuner och regioners, SKRs, arbete för demokratiutveckling.
- Region Jämtland Härjedalens Demokratistrategi (RS/41/2021) som beskriver medborgarinflytande och demokrati.
- Utredningen av invånarmedverkan i Region Jämtland Härjedalen (RS/200/2023).
- Region Jämtland Härjedalens långsiktiga plan för en ekonomi i balans som återfinns i Regionplan och budget.

- Tidigare utredningar samt erfarenheter och synpunkter från förtroendevalda, tjänstepersoner och andra relevanta grupperingar om den politiska organisationen 2023-2026.

Även översynen av den politiska organisationen inför mandatperioden 2023–2026 bör ligga till grund för arbetet. Det arbetet finns sammanfattat i ett PM, *PM översyn av den politiska organisationen inför mandatperioden 2023–2026*, daterat 2022-04-11.

Översynen ska leda till

- förslag till politisk organisation för mandatperioden 2027-2030,
- förslag på arbetsordning och reglementen för den politiska organisationen,
- förslag till regler för arvoden och ersättningar till förtroendevalda,
- förslag till regler för stöd till de politiska partierna,
- förslag till regler för stöd för politiska sekreterare och
- digitala verktyg till stöd för de förtroendevalda

3 Genomförande

En särskild tillfällig fullmäktigeberedning tillsätts för att genomföra översynen. Beredningen ska bestå av en gruppledare från varje parti eller annan av partiet utsedd ledamot samt regionfullmäktiges ordförande och 2:e vice ordförande. Regionfullmäktiges ordförande och 2:e vice ordförande utgör presidium i beredningen. De politiska partierna ges rätten att låta en politisk sekreterare per parti närvara och ha yttranderätt.

Beredningen ska ha cirka 8-10 sammanträden.

Den särskilda beredningen ska ha resurser för ledning och sammanträden, resor samt övriga kostnader. Totalt beräknas den särskilda beredningen behöva 325 000 kronor för att genomföra arbetet. (Ordf. 7,5 %, Vice ordf. 5 % enligt regionens arvodesregler, sammanträdesarvode för ledamöterna). Arvoderingen sker i enlighet med beslutade Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen.

Den särskilda beredningen ska lägga fram sina förslag kring den politiska organisationen senast under november 2025 för beslut av fullmäktige senast i februari 2026. Beredningen inrättas från den 1 december 2024 och avslutas senast 1 februari 2026. Beredningen kan vid behov förlängas.

Till beredningens arbete ska rimliga tjänstemannaresurser finnas.

Formerna för beredningen ska regleras i ett reglemente.